

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

Είναι η επιστήμη που:

- μελετά** τα **αίτια** και τη **συχνότητα** όλων των νοσημάτων
- ερευνά** τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά** που **διαμορφώνουν** την **κατανομή** τους και
- υποδεικνύει** μέτρα πρόληψης

Παλαιότερα ασχολείτο μόνο με λοιμώδη νοσήματα, σήμερα με όλα:

Π.χ. **σύγκριση κρουσμάτων**

γρίπης ή περιστατικών καρκίνου του πνεύμονα

αυτού του χρόνου με τα κρούσματα προηγούμενων χρόνων

για να **διαπιστωθεί** αν υπάρχει **επιδημία**

Επιδημία είναι η **αυξημένη συχνότητα μιας νόσου** (λοιμώδους κατά κανόνα) σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα σ' ένα συγκεκριμένο πληθυσμό, που ξεκινώντας από μια κοινότητα ή πόλη μπορεί να επεκταθεί σ' ολόκληρη τη χώρα.

-Επιδημική έκρηξη είναι η ξαφνική εμφάνιση επιδημίας σε μικρό χρονικό διάστημα (π.χ. τροφική δηλητηρίαση).

-Πανδημία είναι η **εξάπλωση μιας επιδημίας σ' άλλες χώρες** και πολλές φορές καταλαμβάνει και ολόκληρες ηπείρους. Τέτοια μορφή είχε λάβει η Ασιατική γρίπη το 1972-1973.

-Ενδημία είναι, όταν η λοίμωξη παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα σ' έναν πληθυσμό με σταθερή επίπτωση και επιπολασμό.

Επίπτωση είναι ο αριθμός των νέων κρουσμάτων της νόσου που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

-Επιπολασμός είναι το σύνολο των κρουσμάτων σε μία δεδομένη χρονική στιγμή. Είναι σαν να φωτογραφίζουμε τον πληθυσμό και βλέπουμε ποιο είναι το σύνολο των κρουσμάτων, παλαιών και νέων.

-Πληθυσμιακή ανοσία είναι το ποσοστό των ατόμων στον πληθυσμό, που έχουν ανοσία.

-Παίζει σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση μιας επιδημίας.

-Για να υπάρξει επιδημία ενός νοσήματος, η εξάπλωσή του εξαρτάται από τον αριθμό των ατόμων, που δεν έχουν ανοσία στο συγκεκριμένο νόσημα.

-Άρα η αύξηση της πληθυσμιακής ανοσίας δρα προστατευτικά στα άτομα που δεν έχουν ανοσία.

Άσκηση

Ο επιστημονικός υπεύθυνος του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) ενημέρωσε ότι:

– Στις **3 Απριλίου** το **σύνολο των κρουσμάτων** του COVID-19 στη χώρα μας ήταν **1600**.

– Την επόμενη ημέρα, **4 Απριλίου**, ανακοίνωσε ότι ο **συνολικός αριθμός κρουσμάτων** ήταν **1700**.

– Στις **6 Απριλίου** ανακοίνωσε ότι ο αριθμός των **νέων κρουσμάτων** ήταν **200**.

α) Να γράψετε τις διαφορές της επίπτωσης και του επιπολασμού (μον. 6).

β) Να γράψετε αριθμητικά την επίπτωση στις 4 Απριλίου (μον. 2).

γ) Να γράψετε αριθμητικά τον επιπολασμό στις 6 Απριλίου (μον. 2).

Επίπτωση είναι **1** ο αριθμός των νέων κρουσμάτων της νόσου που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια ενός **2** συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

-Επιπολασμός είναι **1** το σύνολο των κρουσμάτων σε **2** μία δεδομένη χρονική στιγμή. Είναι σαν να **φωτογραφίζουμε τον πληθυσμό** και βλέπουμε ποιο είναι το σύνολο των κρουσμάτων, παλαιών και νέων.

	ΣΥΝΟΛΟ ΚΡΟΥΣΜ	ΝΕΑ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ	ΕΠΙΠΟΛΛΑΣΜΟΣ	ΕΠΙΠΤΩΣΗ
3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ	1600			
4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ	1700			?
6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ		200	?	

Λοιμώδη Νοσήματα

Λοιμώδη ή μεταδοτικά νοσήματα είναι τα νοσήματα εκείνα, που **οφείλονται** σε ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες ή στα τοξικά τους προϊόντα.

Λοιμογόνοι παράγοντες είναι οι **ιοί, βακτήρια, χλαμύδια παράσιτα** κ.ά.

Οι λοιμογόνοι παράγοντες μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο είτε

➤ **άμεσα** από μολυσμένο άνθρωπο ή ζώο είτε

➤ **έμμεσα**, όταν **παρεμβάλλεται**

-κάποιος διαβιβαστής (έντομο) ή

-μέσω μολυσμένων αντικειμένων.

1. Τι μελετά η Επιδημιολογία;
2. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ επίπτωσης και επιπολασμού;
3. Σε τι διαφέρει η ενδημία από την πανδημία;
4. Τι ονομάζουμε επιδημία και τι επιδημική έκρηξη;

Προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος

- α) να υπάρχει πηγή μόλυνσης, (το μέρος που ζει ο μικροοργανισμός_
- β) να υπάρχει μέσον, οδός μεταφοράς του λοιμογόνου παράγοντα,
- γ) να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός.

Καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων

επιτυγχάνεται με:

- α) την **εξουδετέρωση** ή μείωση της **πηγής μόλυνσης**,
- β) τον **έλεγχο** των **μέσων μεταφοράς** των λοιμογόνων παραγόντων,
- γ) την **ανοσοποίηση** του πληθυσμού.

Όταν εμφανιστεί κάποιο λοιμώδες νόσημα, πρέπει απαραίτητα να γίνει
επιδημιολογική μελέτη, στην οποία καταγράφεται

- η ημερομηνία εμφάνισης της νόσου,
- ο τόπος,
- η ηλικία και το
- φύλο των ασθενών.

Κατόπιν γίνεται η μελέτη

- του χρόνου επώασης και
- του τρόπου μετάδοσης,

με σκοπό την εύρεση του αιτίου και της πηγής μόλυνσης

Προϋποθέσεις εμφάνισης ενός λοιμώδους νοσήματος

- α) να υπάρχει **πηγή μόλυνσης**, (το μέρος που ζει ο μικροοργανισμός_
- β) να υπάρχει **μέσον, οδός μεταφοράς** του λοιμογόνου παράγοντα,
- γ) να υπάρχει **ευπαθής πληθυσμός**.

➤ Η **εξουδετέρωση της πηγής μόλυνσης** είναι **δύσκολη**, ενώ

➤ η **καταπολέμηση** και η **αντιμετώπιση** των **μέσων μεταφοράς** είναι **ευκολότερη** με **εξαίρεση** τα **λοιμώδη νοσήματα**, που **μεταδίδονται** με τον **αέρα**.

➤ Η **ανοσοποίηση του πληθυσμού** είναι ο **πλέον αποτελεσματικός τρόπος** **εξαφάνισης των λοιμωδών νοσημάτων**. Όταν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού έχει **εμβολιαστεί** (είναι δηλαδή άνοσο), ο λοιμογόνος παράγοντας δε βρίσκει πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί και εξαφανίζεται.

Απομόνωση

- Είναι ο περιορισμός της επαφής του ασθενή με το περιβάλλον και επιβάλλεται, όταν η μολυσματικότητα* της νόσου είναι μεγάλη.
- Εφαρμόζεται στα νοσοκομεία και στο σπίτι.
- Η απομόνωση στα περισσότερα νοσήματα γίνεται για:
 - την πρόληψη της διασποράς της νόσου, αλλά και
 - για την προστασία των ίδιων των ασθενών από μικρόβια, που μπορεί να φέρει το προσωπικό και οι επισκέπτες, π.χ. AIDS σε προχωρημένο στάδιο.

***Μολυσματικότητα:** η ικανότητα ενός λοιμογόνου παράγοντα να εγκαθίσταται και να πολλαπλασιάζεται σε έναν μεγαλύτερο οργανισμό (αν θα μολυνθούν πολλοί ή λίγοι)

Λοιμοτοξικότητα (λοιμογόνος δύναμη): το πόσο σοβαρή είναι η λοίμωξη που προκαλεί ο μικροοργανισμός. Οι ιοί της ιλαράς, της ηπατίτιδας και της ανεμοβλογιάς έχουν μεγάλη μολυσματικότητα, της φυματίωσης έχει μικρή μολυσματικότητα, αλλά μεγάλη λοιμοτοξικότητα

Προστατευτικές προφυλάξεις

είναι οι προφυλάξεις οι οποίες **λαμβάνονται** σε ορισμένους **ασθενείς** για την προφύλαξή τους, λόγω της **μεγάλης ευαισθησίας** που εμφανίζουν στις λοιμώξεις, όπως π.χ. **μετά από μεταμόσχευση μυελού των οστών**, ή όταν βρίσκονται σε **ανοσοκαταστολή** από **χημειοθεραπεία**.

Σήμερα υπάρχουν διεθνώς και στην Ελλάδα Κέντρα Ελέγχου Λοιμωδών Νοσημάτων για την καλύτερη αντιμετώπιση των λοιμωδών νοσημάτων

Υποχρεωτική δήλωση λοιμωδών νοσημάτων

έχει ως **σκοπό** την **καταπολέμηση** των **επιδημικών νοσημάτων** και **υποβάλλεται** στην **τοπική υγειονομική υπηρεσία** ή **αστυνομική αρχή**.

Π.χ. AIDS, σύφιλη, πολιομυελίτιδα, παρωτίτιδα, κλπ

Υποχρεωτική είναι και η **διεθνής δήλωση των νοσημάτων**:

χολέρα, πανώλη, ευλογιά, κίτρινος πυρετός.

Απολύμανση

είναι η μείωση των παθογόνων μικροβίων από το **σώμα** και το **χώρο**, όπως:
επιφάνειες, αντικείμενα, έπιπλα, δάπεδα, τοίχοι, εργαλεία κ.λπ.,
για να μην προκαλέσουν λοίμωξη.

Καταπολέμηση λοιμωδών νοσημάτων

- **Εξουδετέρωση πηγής μόλυνσης** : δύσκολη
- **Αντιμετώπιση μέσων μεταφοράς**: πιο εύκολη, (δύσκολη για λοιμώδη που μεταδίδονται με τον αέρα)
- **Ανοσοποίηση**: εμβόλια
- **Απομόνωση**: σπίτι νοσοκομείο για προστασία πληθυσμού αλλά και του ίδιου του ασθενή
- **Προστατευτικές προφυλάξεις**: για ευαίσθητους ασθενείς (π.χ. σε ανοσοκαταστολή)
- **Υποχρεωτική δήλωση νοσημάτων** (διεθνώς χολέρα, ευλογιά, πανώλη, κίτρινος πυρετός)
- **Απολύμανση**

Χαρακτηριστικά Λοιμωδών Νοσημάτων

Κύριο χαρακτηριστικό είναι η μετάδοση του μικροοργανισμού με αποτέλεσμα να αρρωστήσουν σε μικρό χρονικό διάστημα πολλοί άνθρωποι και να υπάρξει μικρή ή μεγάλη επιδημία.

Όλα τα λοιμώδη νοσήματα ακολουθούν την εξής διαδικασία:

1)Μόλυνση: η είσοδος ενός μικροοργανισμού στον οργανισμό ενός υγιούς ατόμου.

2)Χρόνος επώασης: Από την είσοδο του μικροοργανισμού έως την εμφάνιση των συμπτωμάτων. Σ' αυτό το διάστημα ο μικροοργανισμός πολλαπλασιάζεται.

3)Λοίμωξη: καθώς οι μικροοργανισμοί πολλαπλασιάζονται **αρχίζουν να εμφανίζονται τα πρώτα συμπτώματα** (πυρετός, εξάνθημα, αδιαθεσία). Η λοίμωξη μπορεί να **διαρκέσει** από λίγες **μέρες, μήνες** ή και **χρόνια** και οδηγείται στην θεραπεία ή στον θάνατο.

Τρόποι μετάδοσης

Άμεση μετάδοση

Είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού άμεσα, χωρίς να παρεμβάλλεται τίποτα.

Αυτό γίνεται:

- με **άμεση επαφή**, όπως **συνουσία, φιλί** κ.λπ.,
- με **σταγονίδια**, όπως **φτέρνισμα, βήχας**,
- με **άμεση επαφή του ατόμου με μικροοργανισμούς του ελεύθερου περιβάλλοντος** (π.χ. τέτανος),
- με **δάγκωμα**, όπως η λύσσα.

Τρόποι μετάδοσης

Έμμεση μετάδοση

Είναι η μεταφορά ενός μικροοργανισμού έμμεσα με την παρεμβολή ενός ξενιστή (π.χ. έντομο) ή ενός οχήματος όπως το νερό, ή με τον αέρα. Αυτό γίνεται:

- **Με όχημα** το νερό, το γάλα, τα τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης, όπως ρούχα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα κ.λπ.
- **Με ξενιστές** που συνήθως είναι έντομα (π.χ. κουνούπια).
- **Με τον αέρα:** επιτυγχάνεται με σκόνη και πυρήνες σταγονιδίων. Οι πυρήνες σταγονιδίων είναι κατάλοιπα των σταγονιδίων, που αιωρούνται στον αέρα. Έτσι, μεταδίδονται νοσήματα όπως φυματίωση. Η σκόνη έχει μολυνθεί από σταγονίδια ή εκκρίματα ασθενών και αιωρούμενη εισπνέεται.

ΑΜΕΣΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ

άμεση επαφή
με ανθρώπους

άμεση μετάδοση
με σταγονίδια

άμεση επαφή
με τα ζώα

άμεση επαφή
με το ελεύθερο
περιβάλλον

ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ

με όχημα
το νερό, γάλα,
τρόφιμα, είδη
προσωπικής χρήσης

με ξενιστές
έντομα

με τον αέρα
σκόνη
πυρήνες
σταγονιδίων

1. Τι ονομάζουμε λοιμώδη ή μεταδοτικά νοσήματα;
2. Με ποιους τρόπους μεταδίδονται οι λοιμογόνοι παράγοντες στον άνθρωπο;
3. Κάτω από ποιες συνθήκες εμφανίζεται ένα λοιμώδες νόσημα;
4. Πώς επιτυγχάνεται η καταπολέμηση των λοιμωδών νοσημάτων;
5. Πότε και πώς εφαρμόζεται η απομόνωση;
6. Τι γνωρίζετε για τη δήλωση των λοιμωδών νοσημάτων;
7. Τι είναι απολύμανση;
8. Πώς γίνεται η άμεση μετάδοση ενός λοιμώδους νοσήματος;
9. Πώς γίνεται η έμμεση μετάδοση ενός λοιμώδους νοσήματος;

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Η μετάδοση των νοσημάτων γίνεται διαμέσου της στοματο-πρωκτικής οδού,

- με νερό,
- γάλα,
- τρόφιμα κ.λπ, που έχουν μολυνθεί

Νοσήματα που μεταδίδονται μ' αυτόν τον τρόπο είναι:

- σαλμονελλώσεις,
- χολέρα,
- σιγκέλλωση,
- ηπατίτιδα Α,
- αμοιβάδωση,
- οξυουρίαση κ.ά.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Μέτρα προφύλαξης

1. με αποκλεισμό της οδού μετάδοσης,
2. με απολύμανση του νερού,
3. παστερίωση του γάλακτος,
4. υγειονομικό έλεγχο των τροφίμων,
5. απομάκρυνση των μικροβιοφορέων από χώρους δουλειάς, που έχουν σχέση με τρόφιμα και διακίνηση τροφίμων (μάγειροι, εστιατορες κ.λπ.).

Επίσης επιτυγχάνεται με:

1. ατομική καθαριότητα, κυρίως των χεριών,
2. σχολαστικό πλύσιμο των λαχανικών και φρούτων,
3. κατάλληλο σύστημα ύδρευσης, αποχέτευσης και διάθεσης απορριμμάτων,
4. καταπολέμηση εντόμων και
5. κατάλληλη αγωγή υγείας του πληθυσμού.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Α. Σαλμονελλώσεις

-Οι σαλμονέλλες είναι βακτήρια και προκαλούν τις **σαλμονελλώσεις**

-**Μεταδίδονται με:**

- ❖ πρόσληψη του μικροβίου από το στόμα (μολυσμένη τροφή, νερό, ποτά)
- ❖ από ζώα σε άνθρωπο ή από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Συνήθεις πηγές μόλυνσης για τον άνθρωπο είναι:

- τα **ακάθαρτα νερά**, που βρίσκονται κοντά σε υπονόμους,
- τα **θαλασσινά μύδια**,
- το **κρέας πουλερικών** και τα **αυγά τους**,
- οι **ασθενείς** και οι **μικροβιοφορείς**.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Α. Σαλμονελλώσεις

Η γαστρεντερίτιδα από σαλμονέλλα είναι η συχνότερη μορφή της ασθένειας.

-Έχει χρόνο επώασης 8-48 ώρες από τη στιγμή λήψης της μολυσμένης τροφής.

-Εκδηλώνεται με:

- ναυτία, έμετο, κοιλιακά άλγη,
- διαρροϊκές κενώσεις, που σε μερικές περιπτώσεις είναι βλεννοαιματηρές
- και πυρετό.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Α. Σαλμονελλώσεις

Μέτρα Προφύλαξης

- ❖ Το κρέας, τα αυγά και τα πουλερικά **να μαγειρεύονται καλά.**
- ❖ Να μη χρησιμοποιούνται τα ίδια **σκεύη** για τα **ωμά και τα ψημένα** κρέατα.
- ❖ **Καλό πλύσιμο** των **χεριών.**
- ❖ **Έλεγχος των εργαζομένων** που ασχολούνται με τα τρόφιμα για την αναζήτηση υγιών μικροβιοφορέων.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Β. Ηπατίτιδα Α

- Οφείλεται στον ιό της ηπατίτιδας Α
- Έχει χρόνο επώασης 4-6 εβδομάδες.

Μεταδίδεται

- στο τέλος του σταδίου επώασης και
 - τις πρώτες 5-6 ημέρες, μετά την εμφάνιση του ίκτερου.
 - συχνότερα από άτομο σε άτομο με τα κόπρανα (**κόπρανα-άπλυτα χέρια-στόμα**).
 - Ο ιός ανευρίσκεται στα **κόπρανα των ασθενών**, από τα οποία μολύνονται **νερό και τρόφιμα** και έτσι μπορεί να μεταδοθεί σε ευαίσθητα άτομα, προκαλώντας μικρές ή μεγάλες επιδημίες.
 - Τα **παιδιά της προσχολικής ηλικίας** προσβάλλονται πολύ συχνά και σε μεγάλο ποσοστό **χωρίς κλινικά συμπτώματα**, → **αποκτούν αντισώματα**.
- Αυτός είναι ο λόγος, που το 50% του πληθυσμού έχει ανοσοποιηθεί.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα Μέσω του Πεπτικού Συστήματος

Ηπατίτιδα Α - Μέτρα Προφύλαξης:

- **Ανάπαυση** του ασθενή,
- τα **προσωπικά** του αντικείμενα **δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται** από άλλους.
- **Αν χρησιμοποιηθούν** ξανά, θα πρέπει να **πλένονται στους 90° C**.
- **Καθαριότητα και απολύμανση** κοινοχρήστων **χώρων** (τουαλέτες, καντίνες κ.ά.).
- **Καλή λειτουργία** των **συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης**.
- **Αγωγή υγείας** του **κοινού** και κυρίως των **παιδιών** για **σχολαστικό πλύσιμο των χεριών** μετά την τουαλέτα και πριν το φαγητό.
- Κρατικός έλεγχος των οστρακοειδών.
- Στα άτομα, που πιθανόν να μολυνθούν, χορηγείται γ-σφαιρίνη.
- Τελευταία, (1998) **έχει παρασκευαστεί εμβόλιο** για την ηπατίτιδα Α

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με τον Αέρα

Τα **Αερογενή** νοσήματα μεταδίδονται από **άτομο σε άτομο**

→ με **σταγονίδια** και **σκόνη** (βήχας, φτάρνισμα, απλή εισπνοή).

Η νοσηρότητα απ' τα νοσήματα αυτά είναι αρκετά μεγάλη, ιδίως το χειμώνα

Αυτό οφείλεται:

- ♦ Στο **συνωστισμό** σε κλειστούς χώρους και στην **έλλειψη αερισμού**.
- ♦ Στη **μείωση της άμυνας** του οργανισμού, **λόγω του ψύχους**.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με τον Αέρα

Μέτρα Προφύλαξης:

- Αποφυγή συνωστισμού και καλός αερισμός σε κλειστούς χώρους.
- Να υπάρχει αρκετή απόσταση μεταξύ των κρεβατιών (στρατός, νοσοκομεία κ.λπ.).
- Χρήση μαντηλιού στο στόμα και στη μύτη για παρεμπόδιση της μετάδοσης των μικροοργανισμών μέσω των σταγονιδίων.
- Σχολαστική καθαριότητα για περιορισμό της σκόνης.
- Ανοσοποίηση του πληθυσμού (εμβολιασμός).
- Απομόνωση του ασθενή.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με τον Αέρα

Γρίπη

- Οφείλεται στον ιό της γρίπης. Υπάρχουν **τρία στελέχη (A, B, C)**.
- **Μεταδίδεται με τα σταγονίδια** και έχουν **μεγάλη ευαισθησία** σ' αυτήν τα παιδιά, οι υπερήλικες, οι καρδιοπαθείς, οι νεφροπαθείς κ.λπ.
- Έχει **χρόνο επώασης 1-3 ημέρες**
- Η **περίοδος μεταδοτικότητας** είναι:
 - 2 ημέρες, πριν την εμφάνιση της νόσου και
 - μια εβδομάδα μετά.

Η κλασική γρίπη είναι του Α στελέχους. Αρχίζει απότομα και με **έντονα συμπτώματα**, όπως:

- ❖ υψηλό πυρετό, ρίγη,
- ❖ κακουχία, μυϊκούς πόνους, πόνους στις αρθρώσεις και
- ❖ με συμπτώματα από το αναπνευστικό σύστημα.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με τον Αέρα

Γρίπη – Προληπτικά μέτρα

Ο εμβολιασμός κατά της γρίπης είναι από τα σπουδαιότερα προληπτικά μέτρα.

➤ Γίνεται **το φθινόπωρο** και

➤ Διαρκεί **ένα χρόνο**.

➤ Συνιστάται σε άτομα:

-της τρίτης ηλικίας (άνω των 65 ετών),

-σε ασθενείς που πάσχουν από νοσήματα του αναπνευστικού κ.λπ.,

-σε γιατρούς και νοσηλευτές, που έρχονται σε συχνή επαφή με αρρώστους.

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με Ξενιστές ή Φορείς

Τα νοσήματα αυτά, είναι:

- ❖ η πανώλη → αρουραίοι, ψύλλοι, άνθρωποι,
- ❖ ο εξανθηματικός τύφος → ψείρα,
- ❖ η ελονοσία → ανωφελές κουνούπι,
- ❖ ο κίτρινος πυρετός → στεγόμυγα,
- ❖ η λεισμανίαση → σκνίπα.

Οι ξενιστές και οι φορείς είναι συνήθως **έντομα**, τα οποία μεταβιβάζουν τη νόσο από ανθρώπους ή ζώα που πάσχουν:

- είτε παίρνοντας μέρος στον κύκλο ζωής του μικροβίου (**ξενιστές**) ή
- μεταφέροντας μηχανικά το μικρόβιο (**φορείς**).

Νοσήματα Μεταδιδόμενα με Ξενιστές ή Φορείς

Μέτρα Προφύλαξης:

- **Καταπολέμηση** των **εντόμων-ξενιστών** με διάφορα **εντομοκτόνα**.
- **Εξόντωση** των **τροκτικών**, που μεταδίδουν νοσήματα.
- Τήρηση των κανόνων **ατομικής υγιεινής** και **υγιεινής της κατοικίας**.
- **Χρήση εμβολίων** (κίτρινος πυρετός, πανώλη) για τους **ταξιδεύοντες** σε χώρες, όπου ενδημούν οι παραπάνω ασθένειες.

1. Ποια λοιμώδη νοσήματα μεταδίδονται διαμέσου του πεπτικού συστήματος και ποια είναι τα μέτρα προφύλαξής τους;
2. Τι γνωρίζετε για τις σαλμονελλώσεις;
3. Πώς μεταδίδεται η ηπατίτιδα Α;
4. Σε τι συνίσταται η προφύλαξη από μόλυνση με ηπατίτιδα Α;
5. Πότε και γιατί έχουμε μεγάλη νοσηρότητα από νοσήματα, που μεταδίδονται με τον αέρα;
6. Ποια μέτρα παίρνουμε για προφύλαξη από νοσήματα, που μεταδίδονται με τον αέρα;
7. Πώς εξασφαλίζεται η προφύλαξη από τη γρίπη;
8. Ποια νοσήματα μεταδίδονται με ξενιστές;
9. Με ποια μέτρα μπορούμε να προφυλαχθούμε από νοσήματα, που μεταδίδονται με ξενιστές;

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Τα νοσήματα, που ανήκουν στην κατηγορία αυτή είναι:

- ❖ η σύφιλη, (40.000.000)
- ❖ η βλεννόρροια, (200.000.000)
- ❖ η ηπατίτιδα Β, C,
- ❖ το AIDS,
- ❖ ο έρπης των γεννητικών οργάνων,
- ❖ τα χλαμύδια κ.λπ

Αποτελούν **σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας** σ' όλο τον κόσμο, παρά τη μεγάλη πρόοδο της Ιατρικής στον τομέα της πρόληψης και θεραπείας των λοιμωδών νοσημάτων. Ο **Π.Ο.Υ** ανακοίνωσε ότι **κάθε χρόνο δηλώνονται:**

- 40.000.000** νέες περιπτώσεις **σύφιλης** και
- 200.000.000** νέες περιπτώσεις **βλεννόρροιας**.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητα των Σ.Μ.Ν είναι:

- * Άτομα με **ασυμπτωματική νόσο** (βλεννόρροια).
- * **Συχνή αλλαγή** ερωτικών συντρόφων.
- * **Πρώιμη έναρξη** της ερωτικής ζωής.
- * Αντικατάσταση του ελαστικού προφυλακτικού από τα **αντισυλληπτικά χάπια**.
- * **Μετακίνηση** πληθυσμών
- * **Αποτυχία** θεραπευτικής αγωγής.
- * **Άτομα που εκδίδονται** και δεν ελέγχονται από το κράτος.
- * Η **νόσηση** του ενός ερωτικού συντρόφου και η μετάδοση στον άλλον.
- * **Άγνοια**.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Α. Σύφιλη.

-Οφείλεται στην **ωχρά σπειροχαίτη**

-Μεταδίδεται κυρίως με τη σεξουαλική επαφή.

-Διακρίνεται σε

***επίκτητη**, όταν το άτομο **μολυνθεί** από κάποιο **άλλο άτομο**,

***συγγενή**, όταν το **έμβρυο** μολυνθεί από τη συφιλιδική μητέρα του
μέσω του **πλακούντα**, μετά τον **4ο μήνα** κύησης.

-Το **συφιλιδικό έλκος** αποτελεί το πρώτο στάδιο της νόσου.

-Ασθενείς, που **δεν** **θεραπεύτηκαν**, **συνεχίζουν να μεταδίδουν** τη νόσο για πέντε περίπου χρόνια.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

A. Σύφιλη

Μέτρα Προφύλαξης:

- Έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία των πασχόντων και αναζήτηση των ερωτικών συντρόφων τους.
- Προφυλακτικό κατά τη συνουσία.
- Αγωγή υγείας του κοινού.
- Θεραπεία της κυοφορούσας συφιλιδικής μητέρας για την προστασία του εμβρύου.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

B. Βλεννόρροια ή Γονοκοκκική ουρηθρίτιδα

- Η βλεννόρροια **οφείλεται** στο **γονόκοκκο**
- Έχει **χρόνο επώασης 1-7 ημέρες**.
- Μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή / **Τα νεογνά** μολύνονται κατά τον **τοκετό**.
- **Συμπτώματα**: δυσουρία, αίσθημα καύσου στην ούρηση, πυώδης κιτρινοπράσινη έκκριση με δυσάρεστη οσμή.
- **Άνδρες: 15% ασυμπτωματικοί / Γυναίκες: ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό**.
- Για τη **θεραπεία** της νόσου χορηγείται **πενικιλίνη**

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

B. Βλεννόρροια ή Γονοκοκκική ουρηθρίτιδα

Μέτρα Προφύλαξης:

- Έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία των πασχόντων,
- Αναζήτηση των ερωτικών συντρόφων τους.
- Ελαστικό προφυλακτικό κατά τη σεξουαλική επαφή.
- Ενστάλαξη κολλυρίου νιτρικού αργύρου ή πενικιλλίνης στα μάτια των νεογνών μόλις γεννηθούν, για προληπτικούς λόγους.
- Αγωγή υγείας του κοινού.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Γ. Ηπατίτιδα Β

-Η ηπατίτιδα Β οφείλεται σε **ιό**.

-**Μεταδίδεται:**

- *με το **αίμα** και τα παράγωγά του,

- *με τη **σεξουαλική** επαφή και

- ***περιγεννητικά** (από μητέρα-φορέα στο νεογνό).

-**Ως ομάδες υψηλού κινδύνου θεωρούνται**

- *τα πολυμεταγγιζόμενα άτομα, / σε αιμοκάθαρση, / μεταμόσχευση,

- *παιδιά μητέρων-φορέων,

- *οι χρήστες τοξικών ουσιών,

- *οι ομοφυλόφιλοι,

- *εργαζόμενοι στον τομέα υγείας (γιατροί, νοσηλευτικό παραϊατρικό προσωπικό),

- *μέλη οικογενειών φορέων ηπατίτιδας Β

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Γ. Ηπατίτιδα Β

Μέτρα Προφύλαξης:

- Με εμβολιασμό. Επιβεβλημένος
 - σε βρέφη
 - παιδιά
 - άτομα υψηλού κινδύνου.
- Σχολαστικός έλεγχος του αίματος, που προορίζεται για μετάγγιση.
- Χρησιμοποίηση βελονών και συριγγών μιας χρήσης.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Δ. Ηπατίτιδα C

- Οφείλεται σε ιό
- Έχει χρόνο επώασης 6-12 εβδομάδες.
- Η μετάδοση της νόσου γίνεται με
 - τη μετάγγιση αίματος και παραγώγων του και
 - τη σεξουαλική επαφή.

Μέτρα Προφύλαξης:

- Συστηματικός έλεγχος των αιμοδοτών για αντισώματα ηπατίτιδας C.
- Χρησιμοποίηση βελονών και συριγγών μιας χρήσης.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Ε. Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS)

* Διαγνώσθηκε για πρώτη φορά σε ομοφυλόφιλους το 1981 στις ΗΠΑ.

* Διαπιστώθηκε όμως γρήγορα ότι **προσβάλλει και άλλα άτομα,**
όπως **χρήστες** τοξικών ουσιών,
πολυμεταγγιζόμενους κ.ά.

* Ο HIV (ιός του AIDS) **προσβάλλει**

- και καταστρέφει τα **αμυντικά κύτταρα** του οργανισμού (λεμφοκύτταρα).

- τα **κύτταρα του Κ.Ν.Σ** προκαλώντας νευρολογικά συμπτώματα και άνοια.

Σεξουαλικώς Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Ε. Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS)

Τρόποι μετάδοσης:

Ο ιός του AIDS έχει απομονωθεί

- στα λεμφοκύτταρα του αίματος,
- στο σπέρμα, στις κολπικές εκκρίσεις,
- στο σάλιο, στα δάκρυα, στον ιδρώτα,
- στο γάλα,
- στο εγκεφαλονωτιαίο υγρό και
- σε άλλα βιολογικά υγρά.

-Η συγκέντρωση του ιού είναι πολύ χαμηλή και

-Η μεταδοτική ικανότητά του πολύ μικρή.

-Στο περιβάλλον δεν ζει. Ζει μόνο στον οργανισμό του ανθρώπου.

Σεξουαλικώς Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Ε. Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοανεπάρκειας (AIDS)

Επομένως ο ιός μπορεί να μεταδοθεί:

α. Με το αίμα ή τα παράγωγά του.

Στη χώρα μας ελέγχεται το αίμα για αντισώματα και πρακτικά είναι ελάχιστη η πιθανότητα μετάδοσης.

Η μόνη περίπτωση να διαφύγει ο ιός είναι, όταν έχει μολυνθεί ο αιμοδότης πρόσφατα και δεν έχει αναπτύξει ακόμα αντισώματα.

Μπορεί επίσης να μεταδοθεί με σύριγγες ή βελόνες, που έχουν χρησιμοποιηθεί από μολυσμένο άτομο (κοινή χρήση συριγγών σε χρήστες τοξικών ουσιών).

β. Με τη σεξουαλική επαφή. πρώτη πηγή εξάπλωσης του ιού.

γ. Από τη μητέρα φορέα στο παιδί της κατά ενδομήτρια ζωή, τοκετό θηλασμό.

Σεξουαλικώς Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Πώς δεν μεταδίδεται ο ιός του AIDS:

Σήμερα είναι απόλυτα τεκμηριωμένο ότι ο ιός δεν μεταδίδεται:

- με το κοινωνικό φιλί,
- με τη χειραψία, / με το αγκάλιασμα,
- με τη χρησιμοποίηση βιβλίων,
- με τα σκεύη φαγητού,
- από την τουαλέτα,
- με τα κατοικίδια ζώα,
- με τα κουνούπια,
- όταν δίνεις αίμα,
- σε κοινόχρηστους χώρους,
- στη θάλασσα, • στα κολυμβητήρια,
- στο σχολείο.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Εξέλιξη της νόσου:

Ο χρόνος επώασης είναι 1-2 μήνες.

Συμπτώματα:

χαμηλός πυρετός, πονόλαιμος και διόγκωση των λεμφαδένων,
διαρκούν περίπου 20 ημέρες.

εμφανίζονται στο 1 / 5 των περιπτώσεων

μετά την υποχώρησή τους ο φορέας αισθάνεται υγιής.

Φορέας: αυτός, που έχει προσβληθεί από τον ιό, δεν παρουσιάζει συμπτώματα

και μεταδίδει τον ιό, χωρίς ο ίδιος πολλές φορές να το γνωρίζει.

Η **έγκαιρη θεραπεία**, καθυστερεί σημαντικά την εμφάνιση της νόσου.

Πρέπει να τρέφεται σωστά, να μην καπνίζει, να μην πίνει **ποτέ οινόπνευματώδη** και να προφυλάσσεται από τις λοιμώξεις.

Σεξουαλικώς Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Μέτρα Προφύλαξης:

Η ταχύτητα εξάπλωσης του AIDS επιβάλλει τη λήψη προληπτικών μέτρων:

1. Προφύλαξη μόλυνσης από σεξουαλική επαφή.

Κύριος τρόπος μετάδοσης του ιού. → ελαστικό προφυλακτικό.

Ιδιαίτερη προσοχή:

- ναυτικοί, ταξιδιώτες, κάτοικοι τουριστικών περιοχών
- σε σεξουαλικές επαφές με εκδιδόμενα άτομα που δεν ελέγχονται από το κράτος.

Εγκυμοσύνη:

Σοβαρές επιπτώσεις στην τόσο στην έγκυο φορέα όσο και στο έμβρυο.

- Πρέπει να αποφεύγεται
- Εάν υπάρξει εγκυμοσύνη, συνιστάται η διακοπή της.

Σεξουαλικώς Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Μέτρα Προφύλαξης:

Η ταχύτητα εξάπλωσης του AIDS επιβάλλει τη λήψη προληπτικών μέτρων:

2. Προφύλαξη μόλυνσης από το αίμα:

Οι αιμοδότες και το αίμα τους ελέγχονται αυστηρότατα για AIDS.

«Ανοικτό Παράθυρο»

Το διάστημα που δεν ανευρίσκονται αντισώματα του ιού στο αίμα

Σοβαρός κίνδυνος μετάδοσης.

Αυτό το διάστημα κυμαίνεται από 20 ημέρες μέχρι 3 μήνες και κατ' άλλους 6 μήνες.

Στην αιμοδοσία χρησιμοποιούνται συσκευές μιας χρήσεως.

Από το νοσηλευτικό/ιατρικό προσωπικό να χρησιμοποιεί γάντια, μάσκες, γυαλιά.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Μέτρα Προφύλαξης:

Η ταχύτητα εξάπλωσης του AIDS επιβάλλει τη λήψη προληπτικών μέτρων:

2. Προφύλαξη μόλυνσης από το αίμα:

Οι αιμοδότες και το αίμα τους ελέγχονται αυστηρότατα για AIDS.

«Ανοικτό Παράθυρο»

Το διάστημα που δεν ανευρίσκονται αντισώματα του ιού στο αίμα

Σοβαρός κίνδυνος μετάδοσης.

Αυτό το διάστημα κυμαίνεται από 20 ημέρες μέχρι 3 μήνες και κατ' άλλους 6 μήνες.

Στην αιμοδοσία χρησιμοποιούνται συσκευές μιας χρήσεως.

Από το νοσηλευτικό/ιατρικό προσωπικό να χρησιμοποιεί γάντια, μάσκες, γυαλιά.

Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Σ.Μ.Ν)

Μέτρα Προφύλαξης:

Η ταχύτητα εξάπλωσης του AIDS επιβάλλει τη λήψη προληπτικών μέτρων:

1. Προφύλαξη μόλυνσης από σεξουαλική επαφή.

2. Προφύλαξη μόλυνσης από το αίμα:

3. Η απολύμανση και αποστείρωση καταστρέφει τον ιό.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται

- στις βελόνες για τρύπημα αφτιών,
- βελόνες για τατουάζ,
- βελόνες στην αισθητική,
- ξυριστικά εργαλεία,
- οδοντόβουρτσες κ.λπ.

1. Ποιοι επιδημιολογικοί παράγοντες επηρεάζουν τη συχνότητα των Σεξουαλικά Μεταδομένων Νοσημάτων (Σ.Μ.Ν.);
2. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης από τη σύφιλη;
3. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης από τη βλεννόρροια;
4. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης από την ηπατίτιδα Β;
5. Ποια είναι τα μέτρα προφύλαξης από την ηπατίτιδα C;
6. Πώς μεταδίδεται ο ιός του AIDS;
7. Πώς δεν μεταδίδεται ο ιός του AIDS;
8. Πότε ένα άτομο είναι φορέας του AIDS;
9. Με ποιους τρόπους μπορούμε να προφυλαχθούμε από το AIDS;